

E l ő t e r j e s z t é s
Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2011. május 13-i ülésére

Tárgy: Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Pedagógiai programjának módosítása

Tisztelt Képviselő-testület

A Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Pedagógiai résztvevője a TÁMOP-3.4.2/0902 sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelése című nyertes pályázatnak. A pályázat céljainak megvalósítása érdekében átdolgozták az iskola pedagógiai programját az alábbiak szerint. *(Mellékelem az intézményvezető levelét. A Pedagógiai program teljes terjedelme a város honlapján olvasható.)*

1. A IX. fejezet az alábbiak szerint módosul:

Sajátos nevelési igényű tanulók habilitációja, rehabilitációja

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A sajátos nevelési igény kifejezi a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, és az iskolai tanuláshoz szükséges képességek fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény nagyobb mértékű differenciálást, habilitációs, rehabilitációs pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Intézményünk azon sajátos nevelési igényű tanulók oktatását és nevelését vállalta fel, aki a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességgel küzd, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességgel küzd.

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulókat integráltan neveljük, oktatjuk. A tanulók sajátos nevelési igényét a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság állapítja meg. Intézményünk megbízási szerződést köt a sárbogárdi EGYMI Kossuth Zsuzsanna Általános Iskolával, így utazó gyógypedagógus végzi a habilitációt és rehabilitációt a tanulók szakértői véleménye alapján. A megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő tanulókat a jogszabályban meghatározottak alapján látjuk el.

Munkánk tervezésénél figyelembe vesszük:

- Köznevelési Törvényt
- NAT és az Irányelvek ide vonatkozó előírásait
- Szülők elvárásait
- Az általunk nevelt tanulók sajátosságait

Intézményünk az alábbi BNO-kóddal ellátott tanulók integrált nevelését, oktatását vállalta fel:

- iskolai teljesítmény specifikus zavara BNO F 81
- kevert specifikus fejlődési zavar BNO F 83
- tanulásban akadályozott/ enyhe értelmi fogyatékos BNO F 70
- figyelem, aktivitás specifikus zavara BNO F 90
- nyelvi és beszédfejlődési zavar BNO F 80
- nem organikus! BNO F0,00

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő ellátásban részesüljön, attól kezdődően, hogy jogosultságát megállapították.

A megbízási szerződéssel a személyi feltételek mellett a tárgyi feltételeket is biztosítjuk tanulóinknak. A rehabilitációra kialakított termünkben számítógép, mozgás- és egyéb fejlesztő játékok állnak a gyógypedagógusok rendelkezésére.

A tanórai munka során alkalmazzuk mindazokat a pedagógiai módszereket, eljárásokat, amelyek szükségesek az integráció minél teljesebb megvalósításához. A sajátos nevelési igényű tanulókkal foglalkozó gyógypedagógusok egyéni fejlesztési terv alapján végzik munkájukat.

Sajátos nevelési igényű tanulókkal (SNI) összefüggő pedagógiai tevékenység

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk. Iskolánk együttnevelést megvalósító intézményként többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvételt és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezőkkel biztosítjuk:

- iskolánk pedagógusainak, a szülők közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására
- különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülésével
- sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazásával a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz
- nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenységgel, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak módosulásait
- egyéni fejlesztési tervet készít, melynek alapján egyéni haladási ütemet biztosít
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár az együttműködés során

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését
- javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.)
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra

A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a fogyatékoság típusa, súlyossága.
- a fogyatékoság kialakulásának ideje.
- a sajátos nevelési igényű tanuló
- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A mozgáskorlátozott tanuló

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett, vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.

A mozgáskorlátozott tanuló nevelésének, oktatásának, mozgásfejlesztésének alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni.

A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan történjen meg annak érdekében, hogy a gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni a helyüket a környezetükben, a társadalomban. Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában - a tanuló állapotának megfelelően – biztosítjuk az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó).

Célok

Megteremteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az önálló életvitelre.

Ennek érdekében:

- kialakítjuk a tanulóknak az egészséges énképet és önbizalmat,
- növeljük a kudarctűrő képességüket,
- önállóságra neveljük őket

Kiemelt feladatok

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítményt igénylő fel-

adatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell vennünk a kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.

A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai jellegű segédeszközök igénybevétele segíti

- a mozgásbiztonságot,
- a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát,
- az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket

A látássérült (vak, alig látó, gyengén látó) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

A látássérült tanulók nevelését, oktatását az intézményünk az iskoláztatás során két fő feladat megoldását vállalja: az általános, korszerű alapkultúra nyújtását, valamint azon túl a speciálisan jelentkező, a látás hiányából, a gyengénlátásból és az esetleg csatlakozó fogyatékossgból adódó hátrányok leküzdését.

A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A hallássérült tanulónál - a hallás hiánya vagy csökkenése miatt - a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókinccs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával - attól pozitív és negatív irányban is eltérhet.

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs eljárások folyamatában valósul meg.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött, vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékossg (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossggal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzők: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a) a fogyatékossg típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása

A beszéd-fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában.

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélőkörnyezetben integráltan történő oktatásnak a különleges gondozási igény feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában.

- a) A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekszünk a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- b) A fejlesztést tudatosan és tervszerűen, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztással a folyamatkövetéssel valósítjuk meg.
- c) A módszerek megválasztásakor az életkort, a pszichikai sajátosságokat, a beállítódást, az értelmi képességet, a beszédhiba típusát és súlyosságát vesszük figyelembe.
- d) A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- e) A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív és folyamatos.
- f) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.

Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő (autisztikus) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Az autizmus-spektrumzavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autisztikus tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes tünet együttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek.

- a) A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) - elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási, tanulási zavarok komplex tünetegyüttese tartozik.
- b) A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel.

A fejlesztés alapelvei

- A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta, pszichológus közreműködését igényli. A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján, az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

- A részképességzavar tüneteit mutató tanuló egyéni fejlesztése, külön oktatása intenzív terápiás céllal szervezett átmeneti formának tekinthető, melyet csak súlyos állapotok esetén alkalmazunk, és amelynek célja, hogy a tanuló minél előbb visszakerüljön az őt integrálni képes környezetbe.
- Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:
  - a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
  - b) a kudarcűrő-képesség növelése,
  - c) az önállóságra nevelés

Diszlexia, diszgráfia kiemelt céljai, feladatai

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával.

Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Feladatai:

- a) a testséma biztonságának kialakítása,
- b) a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- c) a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- d) a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- f) az olvasás, írás képességének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia iskolai fejlesztésének elvei

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulása) jó színvonal mellett. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás.

2. A X. fejezet A tanulók felzárkóztatását segítő programok, eljárások. Módszerek című alpontjában a „fogyatékos” szó „sajátos nevelési igényű” kifejezésre módosul.

3. Az eddigi XIII. fejezet helyére az alábbi fejezet épül be úgy, hogy megmarad az eddigi fejezet is, de értelemszerűen XIV. fejezet lesz belőle, s így a többi fejezet számozása is megváltozik egészen a XXII.-ig. (Eddig XXI fejezet volt.)

XIII. A kompetencia alapú oktatás

A kompetencia alapú oktatás, a használható tudás megszerzése, és a szociális kompetenciák fejlesztése. A kompetencia fogalma a bennünk lévő tudás, melynek a segítségével sikeresen meg tudunk oldani problémákat. A kompetenciák tudják képessé tenni a személyt egy meghatározott feladat eredményes teljesítésére, vagyis: a kompetencia olyan használható tudás, ami eredményessé tesz minket.

A kompetencia alapú oktatásnak az a célja, hogy a tudás ne pusztán információk halmaza legyen, hanem láttassuk meg a gyerekekkel, hogy mit mire lehet felhasználni az életben. A kompetenciákat megalapozó alapkészségek, képességek kifejlődése egyénenként nagy eltérést mutat, ezért legfontosabb feladatunknak a készségek, képességek kifejlődését támogató módszerek használatát tekintjük.

A kompetencia alapú oktatás bevezetése

Iskolánkban a kompetencia alapú oktatás folyik az első évfolyamtól egy osztályban matematika és magyar kompetencia területen. A program az éves teljes óraszámra beépül, és havi egy- két órában valósítjuk meg. Adminisztrációja a tanmenetben és az osztálynaplóban egyégesen zöld színű "K" jelzéssel történik. A programnak megfelelő tankönyv választás és beszerzés a többi tankönyvvel megegyező módon történik.

A pedagógusszerepe

- A pedagógus feladata nem csupán a tananyag közvetítése, hanem a tanulási folyamat irányítása és segítése.

A képesség- és személyiségfejlesztés harmóniája

- A kognitív tanulási képességek és a személyiség egészének fejlődését meghatározó szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése egészséges arányának megteremtése.

Differenciálás, esélyegyenlőség

- Differenciált tanulásszervezési módszerek alkalmazása, mely lehetővé teszi a tanulók személyes szükségleteinek, tudásának, képességeinek és motivációinak megfelelő fejlesztést, biztosítva ezzel a hatékony tanulás szempontjából nélkülözhetetlen helyes énkép alakulását.

Gyakorlat-központúság

- A mindennapi életben hasznosítható, a társadalmi környezet változásainak és igényeinek megfelelő ismeretek közvetítése, tudás átadása és a megszerzett tudás felhasználása. A döntésképes, döntéséért felelősséget vállaló személyiség készségeinek fejlesztése.

Egyensúlyteremtés

- Megfelelő arányt kell találni a készség-, képességfejlesztésre és az ismeretszerzésre fordított idő között, figyelembe véve, hogy bizonyos ismeretbevétel híján a készség-, képességfejlesztés sem optimalizálható. Egyensúlyt kell teremteni az egyéni tanulás, a felfedeztetés, illetve a páros, kooperatív és frontális oktatás között.

Motiváló tanulási környezet

- A tanulás hatékonysága szempontjából fontos a megfelelő tanulási környezet kialakítása, mely egyfelől örömforrást jelenthet, másfelől érdeklődést kelt, aktív, konstruktív együttműködésre készíteti a tanulókat.

Tevékenység-központúság

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítói gyakorlat megvalósításának támogatása, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt; konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére, problémamegoldásra, összefüggések felfedezésére, következtetések levonására, döntésekre, egyéni vélemények kialakítására, az ismeretek alkalmazására, a társakkal való együttműködés és munkamegosztás, a feladatért vállalt felelősség megtapasztalására.

Tantárgyi integráció

- A hatékony kompetencia fejlesztés érdekében a tantárgyi integráció feltételrendszerének megteremtése.

- Olyan fejlesztési csomópontok meghatározása, amelyek a komplex szemléletű tanulás-irányítást szolgálják azzal, hogy:
  - az adott műveltségi területen fontos kapcsolódási pontokat tárnak fel a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterületen folyó fejlesztéshez,
  - segítik a műveltségterületek speciális tananyagtartalmainak fejlesztésére orientált értelmezését és eszközi használatát a szövegértés, szövegalkotás képességének fejlesztéséhez,
  - feloldják a tradicionális tantárgyakban való gondolkodás merevségét, és konkrét iránymutatást adnak a komplex szemléletű fejlesztés, a tantárgyi integráció műveltségterületi lehetőségeire.

A gondolkodási képességek fejlesztése

A gondolkodási képességek fejlődésében, a megismerési módszerek elsajátításában és alkalmazásában a hiányosságok adta fejlesztési lehetőségek.

Feladatok

- Valamennyi tantárgy és műveltségterület keretében szerepet kap a gondolkodási képességek fejlesztése.
- A megismerés módszereinek megfelelő alapozása és gyakorlása a tapasztalásra épül.

A motiváció erősítése

A pedagógus-diák kapcsolat, valamint az audiovizuális és multimédiás szórakoztatóipar termékeinek dömpingszerű elterjedésével, általánosan tapasztalható jelenség a tanulói motiválatlanság.

Feladatok

- Az óvoda és az iskola közötti átmenet törésmentes, természetes folyamattá, gyermekközpontúvá alakítása.
- A szabad képzettársításon alapuló spontán játék kapjon teret a tanórán kívüli idejüket iskolában töltő diákok iskolai életében.
- A játékos módszerek alkalmazásában rejlő, tanulást segítő értékek felhasználása.
- A személyiség fejlődését szolgáló, a minősítés helyett a fejlődés követésére és a továbblépés lehetőségeire hangsúlyt helyező értékelési módszerek alkalmazása.
- Az iskola szereplői (diákok, szülők, pedagógusok) közötti kapcsolatok személyesebbé tétele.
- Motiváló tanulási környezet kialakítása az osztályban, iskolában.

Kompetencia alapú oktatás bevezetésének céljai

Az iskolába lépő első osztályosok közötti készség-, képességbeli különbségek, a családok és a régiók közötti szociális különbségek növekedésével párhuzamosan, jelentősen megnöttek.

Feladatok

- Az iskolát kezdő gyerekek alapkészségeinek, alapképességeinek megismerése, szükség esetén felmérése legkésőbb első osztály szeptember végéig.
- A felmérés eredményére épülő egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Az egyéni fejlesztési tervek megvalósításához szükséges eszközök alkalmazása.
- A fejlődés folyamatát vizsgáló értékelő rendszer alkalmazása.

A szegregálódás csökkentése

Az iskolakezdés időszakában meglévő különbségek további növekedése a hátrányokkal induló gyerekek leszakadását, szegregálódását erősíti. Az olvasás – írás tanulásának sikeressége az alapokat jelentő részképességek egyéni igényekhez való igazodásán, az adaptív tanulásszervezés minél optimálisabb megvalósításán múlik.

Feladatok

- A készségek, képességek kiépüléséhez szükséges, egyénenként különböző hosszúságú fejlesztő időszak biztosítása.
- A frontális oktatás túlsúlyát csökkentő, az egyéni különbségek figyelembevételére alkalmas differenciált tanulásirányítási módok és haladási tempó alkalmazása.

- A kiemelkedő képességű és/vagy tehetséges gyerekek közösségben (osztályban, iskolában) tartásának elősegítése.
- A kooperatív tanulási technikák segítségével gyerekek közötti információcsere elősegítése.
- Heterogén tanulói csoportok kialakítása, az integrált nevelés feltételeinek megteremtése.
- A verbalitás túlsúlyának megszüntetése.

A személyiség egészének fejlesztése

A hagyományos értelemben vett tanulási képességek mellett megfelelő hangsúlyt kell kapnia a személyiség egészének fejlesztésének.

Feladatok

Gyermekközpontú pedagógiai szemlélet megvalósítása.

- A képességek kialakulásának, fejlődésének, a fogalmak épülésének tapasztalati megvalósultsága. A szemléletesség elvének érvényesítése.
- A fejlődéshez szükséges idő biztosítása. A tanultak alkalmazása.
- A tananyag feldolgozása - az ismeretek elsajátítása mellett - szolgálja az önálló ismeretszerzéshez szükséges egyéni tanulási módszerek kialakítását és az önértékelés fejlesztését.
- A kreativitás fejlesztése a játék, a művészetek és az önkifejezés eszközeinek széleskörű alkalmazásával.
- A mozgásnak, az ének-zenei, a vizuális és kézműves tevékenységeknek, a személyiségfejlődés egészére ható szerepüknek megfelelő időt és teret biztosítani az iskolai tevékenységek összességében.
- Környezet-érzékeny szemlélet, környezettudatos magatartás kialakítása.
- A szociális készségek gyakorlására hangsúlyt helyező pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A tevékenység-központú oktatási szemlélet gyakorlati megvalósítása.
- A tantárgyi széttagoltság csökkentése, tantárgyak integrálása.

Szövegértési-szövegalkotási kompetencia terület

Az olvasás, szövegértés, szövegalkotás szintjének emelése

Az olvasás, szövegértés, szövegalkotás képességének alacsony szintje, más készségek és képességek fejlődését is akadályozó hiányosságai már az iskoláztatás kezdő szakaszában minimálisra csökkentik a sikeres életpálya építésének esélyeit.

Feladatok

- Az írás és olvasás tanulására fordított idő szükség szerinti megnyújtása.
- Az írástanulás előkészítése mozgásokkal és a saját mozgás vizuális megjelenítésével.
- Az első osztályosok hallásának fejlesztése.
- A beszédhanghallás zavaraiból, a szó nyelvi egységként való felismerésének fejletlenségéből fakadó problémák csökkentése, illetve megfelelő kezelése.
- Az olvasástanulás egyéni tempójához való alkalmazkodás annak érdekében, hogy a megfelelő szintű olvasástechnika elsajátítása, minden tanuló számára valódi lehetőséggé váljék.
- Az értő olvasás fejlesztése, szövegelemzés gyakorlása, az önálló tanulás képességének fejlesztése.
- A szókinccs fejlesztése, a beszélgető-kör, a szabad beszélgetés lehetőségének megteremtése, egymás meghallgatásának „tanítása”.
Célunk nem a leíró nyelvtan meghatározásainak és szabályainak tanítása, hanem a nyelvhasználat során szerzett tapasztalatok gazdagítása és rendszerezése a szövegalkotási kompetencia életkori sajátosságainak megfelelően.
- Az olvasás iránti kedv felkeltése, fenntartása.

Az oktatás célja, hogy feloldja az olvasási kudarcok által okozott szorongásokat. Ennek egyik feltétele a tévedések és a próbálkozások lehetőségének megadása. A szövegértés-szövegalkotás kompetenciájának fejlesztése az integrált nyelvi-irodalmi-kommunikációs képességek fejlesztését szolgáló magyartanítást állítja.

A kommunikációs képességfejlesztése:

- a kommunikáció tudatos stratégiáinak felépítése különféle közlési helyzetekben és szövegtípusokban;
- a kommunikációs magatartásmódok és tevékenységek egyszerre kreatív és normatív használata;
- az egyéni közlési stratégiák kialakítása és használata;
- a nyelvi norma, illetve az attól való célszerű eltérés lehetőségei közti választás képessége;
- a nyelvi problémaészlelés képességének folyamatos fejlesztése;
- a szövegértési és szövegalkotási automatizmusok kialakítása az egyes szövegtípusok szerkezeti és jelentéstani jellemzőinek felfedeztetésével;
- a nem verbális önkifejezés képességének fejlesztése, illetve a partner nem verbális jelzéseinek értelmezése.

A kommunikációs képességfejlesztés a szövegértési-szövegalkotási kompetencia fejlesztésének feltétele a következő szempontok szerint valósítható meg:

- a szöveg grammatikai alapjainak felfedeztetése és kommunikatív alkalmazása;
- nyelvi adatokkal műveletek végzése;
- szabályfelfedeztetés: a kontextus hatása a közlések jelentésére és formájára;
- a lineáris építkezés grammatikai szabályainak alkalmazása;
- a szavak, terminusok, mondatok és szövegkörnyezetek kétirányú viszonyainak felismertetése és alkalmazása;
- szövegtípusok interpretálása és alkotása;
- a szöveg logikai és tematikus szerkezete, nyelvtani tulajdonságai és a kommunikációs helyzet egysége, mint problémamegoldó stratégia;
- a szöveg háttéradatainak és előfeltevéseinek szerepe a szöveg értelmezésébe;
- a racionális és sikeres vita stratégiáinak elsajátítása.

A magyartanítás az olvasást konstruktív, (az olvasó a szavakból, mondatokból megalkotja magában a szöveg által felidézett világot, valóságdarabot, jelentés-összefüggést) az előismereteken alapuló, cél által vezérelt, szelektív, erősen az olvasó motivációjától függő szövegértési tevékenységként kezeli. Természetesen más az olvasás értelme, célja a mindennapi, gyakorlatias hasznú szövegek esetében és más a szépirodalmi művek olvasásakor. Az első esetben az olvasó többnyire már valamilyen gyakorlati céllal fordul a szöveghez, míg az utóbbiban az esztétikai élvezet, a játék, a kikapcsolódás vagy a másokon keresztül önmegértés a cél.

A szövegértés-szövegalkotás programja abból indul ki, hogy a jó olvasóban bizonyos képességek potenciálisan működésbe lépnek, ezért elsősorban ezeket kell tudatosan és módszeresen fejlesztenünk.

A matematikai kompetencia értelmezése, fejlesztése

A matematikai tudás egyik legfontosabb jellemzője, hogy az elsajátítás kritériumai között vezető helyet kap az alkalmazás, azaz a mindennapi életben előforduló szituációkban való alkalmazás képessége. A fejlesztés és az értékelés során nagyobb szerepet kapnak a matematikai készségek, képességek. Ennek érdekében a készségek, képességek fejlesztését kiemelt célként kezelő tantervek és programok között a szerint kell szelektálni, hogy mely témakörök feldolgozása segíti jobban a megszerzett tudás alkalmazását és továbbfejlesztését, a készség és képességfejlesztést.

Kisebb hangsúlyt fektetünk az írásbeli algoritmusok automatizált elsajátítására, és nagyobbat a számítási eljárásoknak, a számfogalom kialakításának és az alpműveleteknek. A matematikának jobban kell fejlesztenie a számfogalmat és a számérzékét. Ennek megfelelően előtérbe helyezzük a számolást, a szám többféle használati lehetőségének tudatosítását, a tízes számrendszer jobb megértését, a számérzék és a becslés, a nem egész számok megértésének és használatának (törtek, arányok, százalékok) fejlesztését.

Az alpműveletek gyakorlása, az értelmezés és a megértés érdekében gyakoroltatjuk a tanulókkal, a fejszámolás és a számológépek használatát az írásban való számolás rovására. A szóbeli feladatmegoldást különféle feladattípusok használatával fejlesztjük.

A matematikai kompetencia fogalma, elemei, struktúrája

A kompetencia egy bizonyos feladat vagy feladatkör ellátására való alkalmasság, illetve képesség, olyan felkészültség, mely alkalmassá tesz arra, hogy különböző helyzetekben hatékonyan cselekedjünk.

A kognitív kompetencia komponensei között ismeretek, rutinok, készségek, képességek, valamint motívumok találhatók, azaz a kognitív kompetencia nemcsak készségek, képességek együttese. Tehát a matematikai kompetencia a kognitív kompetencia részrendszereként értelmezhető.

A matematikai kompetencia nem korlátozódik csak a matematikára, hanem más tantárgyakban, sőt a mindennapi élet számos területén is alkalmazható és így fejleszhető is. A matematikai kompetencián belül jelentős az alapvető gondolkodási képességek, ezek között a logikus gondolkodás szerepe. Ám ezek a gondolkodási képességek, így a logikus gondolkodás sem matematika-specifikusak, így fejlesztésük nemcsak a matematikatanítás feladata, vagy a matematikatanulás eredménye.

A matematikai kompetencia fontos eleme a feladat és problémamegoldás készségei, képességei.

A matematikai tudás legfontosabb képességei

- a számlálás és a számolás.

A matematikai feladatmegoldás hatékonyságát befolyásoló tényező a műveletvégzési sebesség is.

A matematikai kompetencia magában foglalja az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a százalékok és a törtek használatát fejből és írásban végzett számítások során, különféle mindennapi problémák megoldása céljából. A hangsúly inkább a folyamaton, mint annak kimenetén van, azaz inkább a tevékenységen, mint az ismereteken. A természettudományi kompetencia a természeti világ magyarázatára szolgáló ismeretek és módszerek használatára való képesség és hajlam. A technológiai kompetencia ennek a tudásnak és módszertannak az értő alkalmazása akkor, amikor az ember a természeti környezetet felismert igényeinek vagy szükségleteinek megfelelően átalakítja.

Általános törekvéseink

- az egyéni igényekhez jobban illeszkedő oktatási környezet kialakítása
- az egyéni fejlődés tiszteletben tartása (differenciálás)
- a pedagógus, mint tanulást segítő társ
- a tanuló felelősségvállalása saját tanulása folyamatáért
- erőpróbára készítendő tanulási környezet biztosítása
- átfogó tanulási célok és célterületek szem előtt tartása
- a tudás relevanciájának tudatosítása
- a használható tudás fontossága és a tudásépítés szem előtt tartása
- a kompetenciák fejlesztése és fontossága
- egész életen át tartó tanulás koncepciójának figyelembe vétele
- a tanulók erősségeinek visszaigazolása társaik által
- pedagógiai megközelítések újraértékelése
- iskolai szintű értékelés bevezetése

Matematikai kompetencterület

A fejlesztés célja

A kidolgozásra kerülő programcsomagok az alább felsorolt készségek, képességek közül a számlálás, számolás, mennyiségi következtetés, valószínűségi következtetés, becslés, mérés, mértékegység-váltás, szövegesfeladat-megoldás, problémamegoldás, rendszerezés, kombinativitás, deduktív következtetés, valamint az induktív következtetés fejlesztését segítik elő.

A matematikai kompetencia készség- és képességkomponensei

A matematikai kompetencia a „matematikai tantárgyi ismeretek, a matematika-specifikus készségek és képességek, általános készségek és képességek, valamint motívumok és attitűdök együttese”.

Készségek ~ számlálás, számolás, becslés

Gondolkodási képességek ~ rendszerezés, deduktív és induktív következtetés

Kommunikációs képességek ~ relációszókinccs, szövegértés, térlátás

Tudásszerző képességek ~ problémaérzékenység, megoldás, metakogníció

Tanulási képességek ~ figyelem, emlékezet

A matematikai kompetencia fejlesztési területei

Az A-típusú programcsomagok a matematika műveltségterületének teljes egészét lefedik. Olyan tananyagszervezési-módszertani megoldásokat tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a tanulókat bevonjuk a tudás- és készségelsajátítási folyamatba; azaz átalakul a matematikatanítás egész folyamata. Erős hangsúlyt kap a tevékenység-központú módszertan. A játék és az eszközhasználat, a megfelelő tanulási környezet kialakítása, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása dominálja a folyamatokat. Megteremtődik a lehetőség arra, hogy a tanulók saját tanulási tevékenységüket felidézzék, reflektáljanak rá. A matematikatanulás alapja a cselekvő, személyes tapasztalatszerzés. A jó munkaléggör egyik feltétele a tévedés és a vita szabadságának biztosítása. A matematikai ismereteknek igen szigorú felépítési rendjük van. Az egyes témák egymást feltételezik, egymást segítik, ezért ezek felépülésének logikájára fűzzük fel a pedagógus munkáját. A fejlesztés különféle területei szintén illeszkednek egymáshoz. A tevékenységek rendjét döntően a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai határozzák meg. A problémafelvetés, ahol csak lehet, életszerű helyzetekből indul ki, ez a gyermekeket körülvevő világ jobb megértését segíti. Az egyes témakörök feldolgozása során a hagyományos módszerek mellett a számítógép használata is szerepet kap.

A „bemenet vezérlésű építkezés” a kezdő szakaszban a pedagógus számára jelöl ki feladatokat, és kisebb hangsúlyt kapnak a gyermekkel szemben támasztott elvárások. Elsősorban a haladás irányát kívánja kijelölni, és a fejlesztés várható eredményeit fogalmazza meg.

A kezdő szakasz végére körvonalazódik az elérendő minimális szint, amely a következő szakasz biztonságos elkezdését teszi lehetővé, és körvonalazódnak azok a képességek is, amelyek a matematikatanulás folytatásának feltételét jelentik.

A pedagógiai program többi része változatlan marad.

Az oktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 44.§ (1) bekezdése szerint a pedagógiai programot a nevelési testület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A fenntartó a pedagógiai program jóváhagyása előtt köteles az adott intézménytípusnak megfelelő szakterületen eljárni jogosult közoktatási szakértői véleményét beszerezni.

A közoktatási szakértő véleményezése folyamatban van.

A Pedagógiai program módosítása a költségvetésre nincs hatással.

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat

Sárbogárd Város Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta „A Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Pedagógiai programjának módosítása” tárgyú előterjesztést és az alábbi határozatot hozta:

A Központi Általános Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat - 7000 Sárbogárd, József A. u. 14. - közintézménye

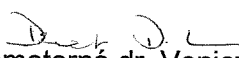
Pedagógiai programjának
módosításait jóváhagyja.

Utasítja a jegyzőt, hogy a döntésről tájékoztassa az intézményvezetőt, és az egységes szerkezetű, záradékolt dokumentumot küldje meg az intézménynek.

Határidő: értesítésre, záradékolásra: 2011.május 31.

Felelős: jegyző
intézményvezető

Sárbogárd, 2011. május 3.

Demeterné dr. Venicz Anita
jegyző

231 /2011.

Sárbogárd Város Önkormányzat
Képviselő Testülete

Tárgy: Pedagógiai Program
módosításának elfogadása

S á r b o g á r d

Tisztelt Képviselő Testület!

Intézményünk résztvevője a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretén belül a TÁMOP-3.4.2/0902 Sajátos Nevelési Igényű tanulók együttnevelése nyertes pályázatnak.

A pályázat célja, az együttnevelés elterjesztése, a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek társadalmi beilleszkedésének segítése és felkészülés az inkluzív nevelés- oktatás feltételeinek megteremtésére. Hatékony tanulásszervezési eljárások és módszerek bevezetése és elterjesztése intézményünkben (kompetencia alapú oktatás).

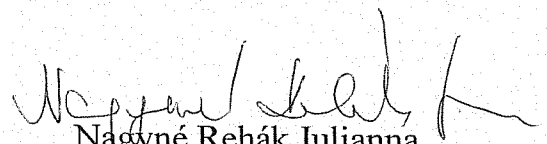
A pályázat céljainak megvalósítása érdekében átdolgoztuk iskolánk Pedagógiai Programját.

Kérjük a Tisztelt Képviselő Testületet, hogy a hatékony oktató nevelő munkánk eléréséhez szíveskedjenek hozzájárulni Pedagógiai Programunk módosításához!

Sárbogárd, 2011. április 27.

Tisztelettel:

Nagyné Rehak Julianna
igazgató

16. nap. mell.

sz. sz. sz.
05.04.
sz

**Központi Általános Iskola, Óvoda
Családsegítő és Gyermekejélési Szolgálat**

E: 7-1250/2011

VÁROSI POLGÁRMESTERI HIVATAL SÁRBOGÁRD		
2011. MÁJ. 04.	Szám:	A-592/13/2011
Mell.: ✓	Előszám:	Ügyintézés

Mészöly Géza Általános Iskola

Elfogadta:

Egyetértési jogot gyakorolt:

Dicsédei József
.....
a nevelőtestület képviselője

Ócsányi Csilla
.....
a diákönkormányzat képviselője

Nagy Ferenc
.....
az iskolaszék képviselője

Kéményi Ágnes
.....
az SZMK elnöke

Sárbogárd, 2011. április 28.

